

**A történelem – földrajz
munkaközösség
bemutatása
2023/2024**

A munkaközösség tagjai

Név	szakok	Mióta tanít a Szerb Antal Gimnáziumban
Bognárné Montovay Ildikó*	Biológia – földrajz	1984
Inotai István	Történelem – könyvtár	1985
Kissné Korbel Andrea	Magyar – történelem	1997
Lehoczki György*	Földrajz – történelem	1992
Maác László*	Magyar – történelem	1993
Matula Gabriella	Magyar – történelem	2000
Mikecz Tamás	Magyar - történelem	2018
Rubint István	Történelem - portugál	2002
Dr. Szepesi Gábor	Földrajz – történelem	2002
Veres Ildikó*	Magyar – történelem	2018
Vigh Hajnalka*	Magyar - történelem	2001

A történelem – földrajz munkaközösség az intézmény népesebb szakmai közösségei közé tartozik.

*Jól mutatja az iskolához való kötődést, hogy többen is (Bognárné Montovay Ildikó, Lehoczki György, Maác László, Veres Ildikó, Vigh Hajnalka) egykori Szerb Antal-os diákból lettek gimnáziumunk tanárai.

Történelemoktatás

Mivel gimnáziumunkban négy-, öt- és hatévfolyamos képzés folyik, az egyes képzési formákhoz igazítottuk a haladás ütemét és a tanmeneteket.

Emelt szintű csoportok

A 11. és 12. évfolyamon elsősorban az emelt szintű érettségire készülő diákok számára ajánlott ez a képzési forma. Az alap óraszám itt kiegészül heti 3 plusz órával, ezeken lehetőség nyílik az érettségire (különösen az emelt szintre) való felkészülésre, mind az írásbeli vizsgára, mind a szóbelire.

Ezen kívül – a „kompetenciaközpontúság” jegyében – forráselemzésekre, valamint filmvetítésekre és azok közös megbeszélésére is jut idő.

Vizsga történelemből

A 11. év végén minden diák vizsgát tesz az előző évek tananyagából. A vizsgát 1995-től vezettük be, célja az érettségire való felkészülés. Eredetileg csak szóbeli részből állt, 2006-tól (az új érettségi követelményeinek megfelelően) kiegészítettük írásbelivel.

Az írásbelire általában március folyamán kerül sor, a szóbelire pedig májusban, amikor az érettségizők a történelem írásbelit írják. **A 2023/24-es tanévben az írásbeli vizsga időpontja 2024. március 21., csütörtök** (A vizsga időtartama 105 perc.)

Az írásbeli feladatsor 10-12 kisebb, teszt jellegű feladatból, valamint egy esszé (fogalmazás) megírásából áll, mindezekre 2 tanóra áll a diákok rendelkezésére. A teszt jellegű feladatokat számítógépen, a Moodle rendszerben írják a diákok, az esszét papír alapon.

A szóbelin 20-22 tételből egyet húznak a diákok, ezt kell kifejteniük 30 perc felkészülés után, mintegy 10-12 percben. A szóbeli tételket a tanév elején megkapják a diákok. **A szóbeli vizsgákat 2024. május 6-7-8. között** (az írásbeli érettségik napjain) délután tartjuk, kezdetük 12 óra.

A 11.-es vizsga szóbeli tételei 2023/2024-es tanévre:

- 1) Az athéni demokrácia működése
- 2) A kereszténység létrejötte és főbb tanításai
- 3) A középkori európai társadalom: az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai
- 4) Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai
- 5) Szent István és a magyar államalapítás
- 6) Az Aranybulla legfontosabb elemei
- 7) A tatárjárás és a második honalapítás
- 8) A középkori város
- 9) Károly Róbert gazdaságpolitikai reformjai
- 10) Hunyadi Mátyás reformjai és külpolitikája
- 11) A földrajzi felfedezések és hatásaik (a korai kapitalista gazdaság jellemzői)
- 12) A reformáció
- 13) Magyarország a XVI. században: a várháborúk eseményei (1541 – 1568)
- 14) A Rákóczi-szabadságharc okai, főbb eseményei és eredményei
- 15) Az ipari forradalmak legjelentősebb területei és főbb találmányai, a gyárpar kezdetei
- 16) A 18. századi Magyarország demográfiai, etnikai társadalmi viszonyai
- 17) A felvilágosodás eszmerendszere és főbb képviselői
- 18) A XIX. század főbb eszmeáramlatainak jellemzői
- 19) Széchenyi és Kossuth reformprogramja
- 20) Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc: az áprilisi törvények tartalma, jelentősége

Próbaérettségi

A 12. év tavaszán diákjaink – más tantárgyakhoz, pl. a matematikához és az idegen nyelvekhez hasonlóan – próbaérettségi dolgozatot írnak történelemből. Mindenki olyan szintű feladatlapot ír meg, amilyen szintű érettségire jelentkezett, függetlenül attól, hogy milyen szintű csoportba járt odáig. E feladat célja az, hogy megismertesse a diákokat az írásbeli feladatlapok vizuális élményével, tartalmával és szerkezetével, valamint, hogy szembesüljön azzal mit, mennyit és hogyan képes

teljesíteni adott idő (180 perc) alatt. Az eddigi tapasztalatok kifejezetten kedvezőek, hiszen diákjaink – gyakran nemcsak az órai készülés keretei közt, hanem egyénileg is – az előző évek írásbeli feladatsorait átnézik és megoldják, így nemcsak a próba-, de a valódi érettségire is készen állnak.

Szóbeli részt a próbaérettségi nem tartalmaz.

A próbaérettségi időpontja: 2024. március 18., hétfő.

Történelem érettségi témakörök

A középszintű szóbeli tételsort nem hozhatjuk nyilvánosságra, viszont a vizsga témaköreit igen, annak érdekében, hogy a diákoknak elegendő idő álljon rendelkezésre a felkészüléshez. A témakörök tehát (2024. júniusban) az alábbiak lesznek:

Történelem érettségi témakörök 2023/24

I. Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra, pénzügyi és gazdasági ismeretek

1. Károly Róbert gazdaságpolitikai reformjai
2. A földrajzi felfedezések és a kapitalista gazdaság jellemzői
3. Az ipari forradalmak legjelentősebb területei és főbb találmányai, a gyáripar kezdetei
4. A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája

II. Népeség, település, életmód

5. A középkori város
6. Demográfiai és etnikai változások a 18. századi Magyarországon
7. Életmód és mindennapok a Kádár-korszakban

III. Egyén, közösség, társadalom, munkaügyi ismeretek

8. A középkori magyar királyság megteremtése
9. Az Aranybulla fontosabb elemei
10. Társadalomszerkezet és a nemzetiségi kérdés a dualizmus korában

IV. Politikai berendezkedések a modern korban

11. A náci Németország legfőbb jellemzői
12. A kommunista ideológia és a sztálini diktatúra jellegzetességei a Szovjetunióban
13. Az ellenforradalmi rendszer politikai jellemzői Magyarországon

V. Politikai intézmények, eszmék, ideológiák

14. Az athéni demokrácia működése
15. Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában
16. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc: az áprilisi törvények tartalma, jelentősége
17. Az Európai Unió intézményei és működése
18. A mai Magyarország politikai intézményrendszere

VI. Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

19. A tatárjárás és a második honalapítás
20. Magyarország a második világháborúban: német megszállás, nyilas diktatúra
21. A kétpólusú világ felbomlása
22. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

Iskolai megemlékezések

Immár hagyományosan a történelem szakos kollégák gondoskodnak a megemlékezésekről:

- a **holokauszt áldozatainak** emléknapján (április 16., kedd – felelős: Rubint István),
- a **kommunista diktatúrák áldozatainak** emléknapján, (február 25., az iskolai megemlékezés február 23.-án, pénteken; felelős: Lehoczki György)
- valamint a június 4-i **nemzeti összetartozás emléknapján** való megemlékezésre a 10.c osztály kisfilmet készít majd, amelyet az osztályok (osztályfőnöki vagy történelem órán) megtekintenek. (**június 3-7. között**, felelős: Mikecz Tamás)
- Az **október 23-i** megemlékezésre kiállítást készít a történelem munkaközösség.

Társadalomismeret-oktatás

Az új központi tantervnek megfelelően a 12. évfolyamon a történelem órák keretében társadalomismeret oktatására is sort kell keríteni, ez a helyi tantervben és tanmenetekben is benne van. Az önálló tantárgyként is a társadalomismeretet 11. és 12. évfolyamon e tanévtől megszünt, helyette a NAT-nak megfelelően Állampolgári ismeretek tantárgy van, heti 1 órában. Ennek tapasztalatai továbbra is kedvezőek, hiszen a diákokat a jelen megismerésére sarkallja, továbbá a jövőjükben való könnyebb eligazodást is segíti, ugyanis itt politikai, állampolgári, gazdasági és pszichológiai alapismeretekre tesznek szert tanulóink.

Földrajzoktatás – Emelt szintű (fakultációs) csoportok

A 10. évfolyammal véget ér a földrajz oktatása. A tantárgy iránt érdeklődők és az emelt szintű érettségire készülők számára ajánlott ez a képzési forma. Mint minden emelt csoportban, itt is heti 3 órában folyik a tanítás, így lehetőség nyílik átvenni azokat a fontos témaköröket, amelyek már nem részei az előző évek tananyagának. Az érettségi felkészülésnek is fontos eleme ez, habár a nem emelt diákok számára minden évben külön érettségi előkészítőt is tartunk.

SZÓBELI ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK (Középszint)

(2023/2024)

Földrajz

„A” tételek

1. Térképészeti alapismeretek
2. A Nap és kísérői
3. A Föld és mozgásai
4. A Föld gömbhéjas szerkezete
5. A kőzetlemezek mozgásai és következményei
6. A levegő mozgásai
7. Felhő- és csapadékképződés
8. A felszíni vizek és felszínalakító hatásaik
9. A felszín alatti vizek
10. A vízszintes földrajzi övezetesség
11. A vízszintes földrajzi övezetesség
12. A vízszintes földrajzi övezetesség, forró övezet
13. A vízszintes földrajzi övezetesség, a valódi mérsékelt öv
14. A vízszintes földrajzi övezetesség, a hideg övezet
15. Afrika természetföldrajza

16. Közép-Európa természetföldrajza
17. Hazánk tájainak természeti képe, az Északi-középhegység
18. Hazánk tájainak természeti képe, az Alföld
19. Magyarország éghajlata
20. Magyarország vízrajza

„B” tételek

1. Olaszország
2. Magyarország idegenforgalma
3. Magyarország mezőgazdasága
4. Magyarország közlekedésföldrajza
5. Magyarország ipara
6. Németország
7. A népesség földrajzi jellemzői
8. Urbanizáció
9. Franciaország
10. Az Európai Unió
11. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
12. Urbanizációs problémák
13. Az élelmezési válság és következményei
14. A demográfiai válság és következményei
15. Globalizáció
16. A világgazdaság eltérő fejlettségű térségei
17. A monetáris világ
18. Amerikai Egyesült Államok
19. Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
20. Japán